

Entre l'aigua recurs i l'aigua medi

Els fonaments oblidats de la gestió de l'aigua

Joan Gaya i Fuertes
Enginyer industrial
Lleida, setembre de 2010

Objecte de la ponència

Mostrar:

- que la relació entre una societat desenvolupada i l'aigua depèn més dels serveis associats a l'aigua – inclosos els ambientals- que de l'origen del recurs.
- que els serveis tenen un cost fix superior al variable
- que el cost fix està directament relacionat amb el grau de garanties desitjat
- Que el debat de fons és com finançar el pla i el grau de trasllat del cost als beneficiaris

Societat, economia i aigua

- L'estructura demogràfica i econòmica de Catalunya requereix serveis proporcionats a les necessitats
- La percepció catalana de l'aigua vol que els usos que en fem respectin els ecosistemes naturals
- La planificació hidràulica,
 - ha d'anar pel davant i no a remolc
 - ha de definir els diferents objectius a assolir, la forma i terminis, i el cost
- El model financer de l'aigua ha de reconèixer els costos, la forma d'imputar-los i de governar-los. Aquest és el debat de fons sobre l'aigua

Servei i garantia

- Una societat desenvolupada requereix que els serveis públics funcionin amb garantia i qualitat.
- Els serveis associats a l'aigua, també.
- La protecció dels sistemes naturals, també
- El coneixement permet substituir el fatalisme i la irregularitat del cicle natural i aportar garantia
- La sequera: n'hem de seguir parlant?

Quines garanties?

- La planificació hidràulica ha de definir el nivell de garantia associada a cada servei dels que proposa:
 - Els relacionats amb l'abastament (seguretat de subministrament)
 - Els relacionats amb el sanejament (seguretat jurídica)
 - Els relacionats amb el medi (seguretat ambiental)

Quanta garantia?

- Probabilitat i cost: factors que determinen el risc
- Garantia i risc: són conceptes antisimètrics. Però no es mesuren amb la mateixa precisió
- Model econòmic: ha de relacionar les garanties, el seu cost i la forma d'imputar-lo (copagament)
- Model social : ha de determinar la disponibilitat a pagar de la societat per mantenir el model de forma viable i solidària (autoestima)

Garantia i cost

- La garantia d'abastament
 - suposa una capacitat productiva d'aigua superior a les necessitats. El cost del conjunt s'ha de sufragar per l'aigua utilitzada.
 - forma part del model de gestió de l'aigua.
- La garantia proposada en cada cas s'ha de quantificar i ha de considerar el cost marginal de modificar-la
- La garantia del model té un cost superior a la garantia d'abastament.
- La manca de garantia té un risc i un cost molt superiors al de la garantia.

El model que se'ns proposa

- Millora sensiblement la garantia d'abastament
- Millora discretament el sanejament
- Millora sensiblement la restauració i manteniment del medi

Les grans xifres

- Aportació: 389 Hm³ d'aigua
- Inversió: 9.313 M€

Disponibilitat	3.780
<i>Garantia abastament</i>	<i>3.364</i>
<i>Reutilització aigua</i>	<i>378</i>
<i>Millora i control regulació</i>	<i>38</i>
Qualitat	2.457
Modernització regadius	2.118
Medi	958
Total	9.313

Quins altres models?

- En abastament, s'han proposat altres models (Roine, Ebre, Segre), sense concretar la distribució del recurs, ni de les càrregues financeres.
- En model global, inclòs el sanejament i la protecció ambiental, no se'n coneix cap mes
- El model proposat permet resultats molt diferents pel que fa a les garanties entre territoris
- Les noves infraestructures permeten pensar un futur diferent

Cost real i cost percebut (1)

Taula resum costos - ingressos	Costos M€/any	Ingressos M€/any	Hm³/any	Cost unitari €/m³	% devolució de costos	Cost aparent €/m³
Actuals, segons ACA		Actuals	demanda			
Garantia d'abastament*	808	674	609	1,20	83%	1,75
Garantia de model	1.602	1.064	609	2,63	66%	

* es dedueixen els costos dels operadors en alta.

El cost del model (2)

segons ACA

Taula resum costos -ingressos	Inversions pendents 2009- 15	Necessitats ingrés M€/any	Hm ³ /any		Cost unitari €/m ³
			demanda	garantia	
Previsió ACA 2015 amb aportació de 389 Hm ³ *					
Garantia d'abastament	2.790	1.087	751	998	1,45
Garantia de model	5.366	2.332	751	998	3,10

* no s'inclouen els costos de millora de regadius, ni s'imputen al cost/m³ final.

Cost i finançament

- El model té un cost molt superior al percebut
- Els instruments financers fallen:
 - Tarifes ATLL: l'oportunitat perduda
 - Cànon de l'aigua: fa anys que és insuficient
 - Tarifes d'abastament: són les mes sanes, però insuficients
 - Taxes de clavegueram: en general, mols baixes
 - Aportació de pressupost GC: baix i d'aplicació dubtosa

Model i aplicació dels recursos

- El model actual preveu grans inversions per a garantia d'abastament.
- Queda per aclarir l'origen dels fons i la repercussió als usuaris
- La consideració global dels problemes associats a la disponibilitat d'aigua pot plantejar escenaris alternatius de més valor afegit per al país.
- La sostenibilitat del model dependrà de la seva suficiència econòmica i del grau de consens social per implantar-lo

Moltes gràcies per la seva
atenció